

Er ref/dnr: KN2024/00503

Vårt dnr: 2024/0015

Klimat- och
näringslivsdepartementet
Klimatenheten
Johan Gannedahl
103 33 Stockholm

Stockholm 30 april 2024

Yttrande över Kommissionens meddelande om EU:s kommande klimatmål för 2040 (COM (2024) 63)

Sammanfattning

- EU måste göra mer i en tid av accelererande klimatförändringar – nettonoll 2050 är för sent för att EU ska leva upp till Parisavtalet och 1,5-gradersmålet.
- Målnivån måste utgöra en betydande ambitionsökning – vilket 90 procent nettoutsläppsminskningar till 2040 inte utgör. I Kommissionens meddelande¹ konstateras att en förlängning till 2040 av nuvarande policyramverk inklusive Fit for 55, skulle ge utsläppsminskningar på 85-90 procent netto till 2040. Ambitionsnivån för EU:s klimatmål för 2040 bör därmed vara *högre än* 90 procent netto för att utgöra en ambitionsökning utöver vad som redan är beslutat.
- Att begränsa den globala uppvärmningen kräver både en snabb minskning av utsläpp ner mot noll, och ökade upptag i ekosystemen för att minska koldioxidhalten i atmosfären samtidigt. Sverige bör därför verka för inrättande av separata mål för kraftigt ökad kolsänka i ekosystemen utöver ett ambitiöst utsläppsminskningmål (brutto).
- Sverige bör visa ledarskap för en hög ambitionsnivå i förhandlingarna och driva på för att EU i stället måste anta ett mål om nära noll, bruttonoll, i rena utsläppsminskningar till allra senast 2040.
- Samtidigt måste kraftiga utsläppsminskningar uppnås innan 2030 och ett ambitiöst 2035-mål och genomförandepaket för 2035- och 2040-mål införas snarast.
- Utforma målet som en miniminivå, eller ett golv, både i omfattning och årtal, "att senast 2040 nå minst [siffra] procent i bruttoutsläppsminskningar" så att ytterligare utsläppsminskningar kan främjas.

¹ EU-kommissionen, 2024. [Meddelande om EU:s klimatmål till 2040 \(COM\(2024\)63\)](#).

- Det är riskfyllt och ekonomiskt ineffektivt att förlita sig på industriell koldioxidinfångning och lagring ("industrial carbon removals"), varvid den andelen bör minimeras i utformandet av mål och målpufffyllelse. Kolsänkeökningen bör i huvudsak utgöras av kolsänka i ekosystemen. Användande av industriell koldioxidinfångning och lagring för kolsänkeutökning bör ske i begränsad skala och det bör utvecklas samt tillämpas strikta principer för när det är motiverat.
- Tydlighet krävs kring den fossila utfasningen, vilket det förlitande på en viss fortsatt fossil andel i energisystemet som Kommissionen anger i meddelandet riskerar att skapa förvirring kring.
- En rättvis omställning är en förutsättning för genomförbarheten av ambitiösa mål. En rättvis omställning måste också per definition vara tillräckligt ambitiös för att nå Parisavtalets mål. De identifierade synergimöjligheterna i Kommissionens meddelande är avhängiga av en målnivå och omställning i linje med Parisavtalet.
- Naturskyddsföreningen har avgränsat detta remissvar till Kommissionens meddelande om EU:s klimatmål för 2040 och utelämnar därmed specifika synpunkter på Kommissionens meddelande om industriell koldioxidförvaltning.

Specifika synpunkter

EU måste göra mer i en tid av accelererande klimatförändringar – nettonoll 2050 är för sent

Naturskyddsföreningen välkomnar meddelandets fokus på en rättvis omställning och stärkt resiliens samt att sätta ett vetenskapligt baserat mål som ger största möjliga chans att hålla ökningen av den globala medeltemperaturen inom Parisavtalets 1,5-gradersmål. Största möjliga chans för EU att säkerställa detta måste vara styrande i processen att sätta nya mål för EU till både 2040 och 2035.

De nuvarande åren och fram till 2030 är avgörande för att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser och det är nu omställningen måste ske, vilket en samlad klimatvetenskap gjort tydligt². EU och Sverige har de bästa förutsättningarna till omställningen och har undertecknat Parisavtalet med dess principer om att länder som Sverige och EU:s medlemsländer ska gå före globalt och nå nettonollutsläpp tidigare än världen som helhet, alltså tidigare

² IPCC, 2023: Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, 184 pp., doi: 10.59327/IPCC/AR6-9789291691647.

WMO, 2024. [State of the Global Climate 2023](#).

Copernicus & WMO, 2024. [European State of The Climate 2023](#).

EEA, 2024. [European Climate Risk Assessment](#).

European Scientific Advisory Board on Climate Change (ESABCC), 2023. [Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030-2050](#).

än den globala ambitionen om att nå nettonoll senast 2050. Detta har Sverige och EU förbundit sig till som avtalsparter under FN:s klimatkonvention UNFCCC och Parisavtalet.

Parisavtalet stipulerar dessutom minst två andra centrala förutsättningar i sammanhanget; dels, att alla avtalsparter förbinder sig att vidta åtgärder för att hålla den global uppvärmningen av medeltemperaturen långt under 2 °C med sikte på 1,5 °C (artikel 2); dels, att vid varje översyn med max fem års mellanrum *skärpa* sin ambitionsnivå och åtaganden om utsläppsminskningar i respektive nationella åtagande, så kallade NDC, med hänsyn till gemensamma men olika ansvar samt att rika länder ska visa ledarskap i utsläppsmålen (artikel 4)³.

Sedan Parisavtalet beslutades har en större andel av utsläppsbudgeten förbrukats än förutsatt, då utsläppsminskningarna inte gått tillräckligt fort i EU eller globalt. Därmed krävs nu ännu mer brådskande agerande i alla länder och ännu större årliga minskningar, inte minst i de länder som har goda omställningsförutsättningar⁴. EU hade till och med 2022 minskat utsläppen med 32,5 procent jämfört med 1990, vilket även innebär att en snabbare takt krävs för att nå målet om -55 procent netto till 2030⁵.

Dessutom har klimatförändringarna visats sig gå ännu fortare än väntat och ha ännu starkare effekter vid lägre nivåer av koldioxidkoncentration i atmosfären samt vid lägre grad av temperaturhöjning. Varje ytterligare ton utsläpp i atmosfären och varje tiondels grads temperaturhöjning får stora, förödande konsekvenser för miljö, ekosystem, människor, samhällen och konkurrenskraft samt möjligheterna för skogar och andra ekosystem att kunna agera kolsänka. Otillräcklig handling eller fördröjningar, i tid och omfattning, riskerar att utlösa självförstärkande och oåterkalleliga tröskeeffekter, som ytterligare kan förvärra klimatförändringarnas effekter och markant minska samhällets möjlighet till anpassning⁶.

³ UNFCCC, 2016. [Parisavtalet](#). Artikel Art 2. (framför allt 2.1.a. och 2.2.) oh Art. 4 (framför allt 4.3. och 4.4.).

⁴ UNFCCC, 2023. [Views on the elements for the consideration of outputs component of the first global stocktake, Synthesis report by the secretariat](#).

United Nations Environment Programme (2023). Emissions Gap Report 2023: Broken Record – Temperatures hit new highs, yet world fails to cut emissions (again). Nairobi. <https://doi.org/10.59117/20.500.11822/43922>.

EEA, 2023. [Total greenhouse gas emission trends and projections in Europe 24 Oct 2023](#). Visar att EU27 kan nå 43-48 % nettoutsläppsminskningar till 2030 med nuvarande planer.

⁵ EU-kommissionen, 2024. [Meddelande om EU:s klimatmål till 2040 \(COM\(2024\)63\)](#).

⁶ IPCC, 2023: Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, 184 pp., doi: 10.59327/IPCC/AR6-9789291691647.

WMO, 2024. [State of the Global Climate 2023](#).

Copernicus & WMO, 2024. [European State of The Climate 2023](#).

EEA, 2024. [European Climate Risk Assessment](#).

Kommissionens meddelande ger uttryck för en betydande del av dessa förutsättningar. Dock återspeglas inte till fullo resonemangen från meddelandet om riskminimeringen och synergimöjligheterna med största möjliga utsläppsminskningar till 2040 i slutsatsen om att rekommendera en målnivå på 90 procent nettoutsläppsminskningar till 2040, i den lägre delen av det spann som ESABCC föreslår och Kommissionen vidare har analyserat.

Målnivån måste innebära en betydande ambitionsökning – vilket 90 procent nettoutsläppsminskningar till 2040 inte utgör

Naturskyddsföreningen bedömer att EU-kommissionens rekommendation till klimatmål för 2040 på 90 procent nettoutsläppsminskningar jämfört med år 1990 inte är ett tillräckligt ambitiöst mål för att ligga i linje med acceptabla chanser att hålla världen inom Parisavtalets 1,5-gradersmål och följa avtalets rättvisepprinciper⁷ om att rika länder ska gå före i omställningen globalt, kontinuerligt skärpa sina mål och nå utsläppsneutralitet tidigare än 2050. Detta har såväl EU som Sverige förbundit sig till genom flera avtal under Parisavtalet, UNFCCC och i COP-beslut.

Kommissionen har valt att rekommendera en målnivå på 90 procent nettoutsläppsminskningar till 2040. I meddelandet hävdar Kommissionen att detta motsvarar det ambitiösaste alternativet av de tre undersökta alternativen (alternativ 1: upp till 80 procent nettominskningar; alternativ 2: 85-90 procent netto, samt; alternativ 3: 90-95 procent netto). Dock utgör 90 procent den yttersta lägstanivån inom alternativ 3 och är även del av mellanalternativet, alternativ 2. För att motsvara det ambitiösaste scenariot, och en intensifierad minskningstakt, hade en målnivå på minst 95 procent därmed varit rimligare, eller åtminstone att målet angavs som "minst" 90 procent netto. *Se mer detaljer i följande stycken om uträkningar och utsläppsbudget för detta.*

Förslagets ambitionsnivå, ligger dessutom inte i linje med den samlade klimatforskningens alarmerande rapporter om klimatkrisens accelererande försämring de senaste åren och månaderna⁸, då ESABCC i sin

⁷ UNFCCC, 2016. [Parisavtalet](#). Artikel Art 2. (framför allt 2.1.a. och 2.2.) oh Art. 4 (framför allt 4.3. och 4.4.).

⁸ IPCC, 2023: Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, 184 pp., doi: 10.59327/IPCC/AR6-9789291691647.

WMO, 2024. [State of the Global Climate 2023](#).

Copernicus & WMO, 2024. [European State of The Climate 2023](#).

EEA, 2024. [European Climate Risk Assessment](#).

European Scientific Advisory Board on Climate Change (ESABCC), 2023. [Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030-2050](#).

underlagsrapport⁹ dragit slutsatsen att en mindre utsläppsbudget än vad Kommissionens förslag ger, krävs för att behålla chansen att hålla ökningen av den globala medeltemperaturen inom 1,5-gradersmålet. År 2023 var det varmaste året som uppmätts och den senaste tolv månadersperioden till och med mars 2024 har visat på en global medeltemperatur på +1,48-1,58° C, enligt EU:s klimattjänst Copernicus senaste siffror¹⁰.

EU måste nå utsläppsneutralitet tidigare än 2050, utifrån klimat- och forskningsläget och globala åtaganden om att gå före i Parisavtalet och under UNFCCC, som stipulerar att världen som helhet når nettonoll senaste 2050, men att rika parter som EU ska nå neutralitet tidigare än det globala genomsnittet. Parisavtalet slöts dessutom när en större del av den globala koldioxidbudgeten fortfarande fanns kvar, men eftersom varken EU eller världen som helhet har minskat utsläppen i tillräcklig takt de senaste åren, krävs nu ännu snabbare handling¹¹. I de tre alternativ som läggs fram i meddelandet analyseras dock inte någon möjlighet till att EU behöver skärpa och tidigarelägga sitt långtidsmål om koldioxidneutralitet. Naturskyddsföreningen är kritiska till att varken Kommissionen eller ESABCC har utgått från någon annan målbana än att EU ska nå nettonoll först 2050.

EU måste agera ledare i den globala klimatomställningen och både visa att omställning i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål är möjligt, och genom att EU backar upp krav på internationella ambitioner med ett eget tillräckligt ambitiöst agerande på hemmaplan. EU:s klimatarbete har genom detta ett mycket stort genomslag för och påverkan på det globala utsläppsminskningarna, inte minst genom att sätta en hög standard för de reviderade NDC:er som alla parter till Parisavtalet ska lämna in till COP30.

En förlängning till 2040 av nuvarande policyramverks ambitionsnivå för 2030¹² utan ytterligare beslut för en snabbare takt för utsläppsminskningar, skulle enligt Kommissionens meddelande och impact assessment ge utsläppsminskningar på 85-90 procent netto vid fullt genomförande, benämnt som alternativ 2 i meddelandet¹³. Ambitionsnivån för EU:s 2040-mål bör

⁹ European Scientific Advisory Board on Climate Change (ESABCC), 2023. [Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030-2050](#).

¹⁰ Copernicus, 2024. [OBSERVER: 2023 - A year of unprecedented heat and climate extremes](#).

¹¹ UNFCCC, 2023. [Views on the elements for the consideration of outputs component of the first global stocktake. Synthesis report by the secretariat](#).

United Nations Environment Programme (2023). Emissions Gap Report 2023: Broken Record – Temperatures hit new highs, yet world fails to cut emissions (again). Nairobi. <https://doi.org/10.59117/20.500.11822/43922>.

EEA, 2023. [Total greenhouse gas emission trends and projections in Europe 24 Oct 2023](#). Visar att EU27 kan nå 43-48 % nettoutsläppsminskningar till 2030 med nuvarande planer.

¹² Nuvarande policyramverk innebär beslutade mål och åtgärder till 2030 om -55 procent netto till 2030 med undermål för olika sektorer samt fullt genomförande av åtgärderna i Fit for 55 och medlemsstaternas åtgärder i inlämnade nationella energi- och klimatplaner till och med mars 2023. I alternativ 2 skulle dessa förlängas med motsvarande utveckling för ambitionsnivån till 2040 (till skillnad från alternativ 1 som innebär en linjär utveckling mellan 2030 och 2050).

¹³ EU-kommissionen, 2024. [Meddelande om EU:s klimatmål till 2040 \(COM\(2024\)63\)](#). Se sida 6.

därmed vara *högre än* 90 procent netto för att utgöra en ambitionsökning utöver vad som redan är beslutat.

Därmed är ett 90 procent nettomål i praktiken en liknande målnivå som en förlängning av 2030-ambitionen och Fit for 55 innebär, vilket inte utgör någon ambitionshöjning, rakt emot avtalade krav i artikel 4 i Parisavtalet¹⁴ om att varje part kontinuerligt ska skärpa målnivån och sätta sina högsta möjliga ambitioner ("the ratchet mechanism") i sin NDC efter varje global översyn ("global stocktake"), nu närmast till COP30 år 2025. Naturskyddsföreningen framhåller därmed att EU måste höja sin ambition betydligt mer och dessutom säkra större bruttoutsläppminskningar i målutformningen, i sin uppdaterade NDC för 2035 och 2040, som denna process ska ligga till grund för. En stor majoritet av de svarande i Kommissionens samråd¹⁵ (public consultation) efterfrågar att 2040-målet ska innebära en ökad omställningstakt. Flertalet efterfrågar därtill en målnivå på mer än 90 procent nettominskning till 2040, vilket är det enskilda alternativ som fått störst stöd.

Utsläppsbudget

EU:s klimatmål till 2040 måste utgå från att hålla den globala uppvärmningen under 1,5-gradersmålet. Därmed bör utsläppsbudgeten och målnivån för EU beräknas utifrån den variant av IPCC:s utsläppsbudget¹⁶ som anger största möjliga chans till detta, allra minst över 67 procents sannolikhet, men i första hand den utsläppsbudget som anger 83 procents sannolikhet eller högre. Riskerna är för stora för att räkna på en budget som bara har 50 procents chans att kunna hålla oss i linje med 1,5-gradersmålet.

Förslagets utformning innebär en alltför stor utsläppsbudget på 16 Gt CO₂e för år 2030–2050, som är flera gigaton (Gt) koldioxidekvivalenter (CO₂e) större än den budget på max 11-14 Gt CO₂e som EU:s klimatvetenskapliga råd (ESABCC¹⁷) bedömde som det enda alternativ som ligger i linje med EU:s klimatlags krav på att anta en koldioxidbudget som inte riskerar EU:s åtagande under Parisavtalet. ESABCC:s utsläppsbudget svarar därmed till den ambitiösare delen av spannet 90–95 procent, närmare 95 procent utsläppsminskningar. Vikten av att minimera de kumulativa utsläppen i tid kan inte nog understrykas.

¹⁴ UNFCCC, 2016. [Parisavtalet](#). Artikel Art 2. (framför allt 2.1.a. och 2.2.) oh Art. 4 (framför allt 4.3. och 4.4.).

¹⁵ EU-kommissionen, 2023. [Have your say - Public Consultations and Feedback Published initiatives EU climate target for 2040 Public consultation](#).

¹⁶ IPCC, 2023: Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland, 184 pp., doi: 10.59327/IPCC/AR6-9789291691647.

¹⁷ European Scientific Advisory Board on Climate Change (ESABCC), 2023. [Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030-2050](#).

Utforma målet som en miniminivå, eller ett golv, både i omfattning och årtal, "att senast 2040 nå minst [siffra] procent i bruttoutsläppsminskningar" så att ytterligare utsläppsminskningar kan främjas.

Separata mål för bruttoutsläppsminskningar och upptag i kolsänka

Sverige bör visa ledarskap för en hög ambitionsnivå i förhandlingarna och driva på för att EU bör anta ett mål om nära noll, bruttonoll, i rena utsläppsminskningar allra senast 2040.

Sverige bör därtill verka för inrättande av separata mål för kraftigt ökad kolsänka i ekosystemen samtidigt utöver ett ambitiöst utsläppsminskningmål. Kolsänkan i ekosystemen behöver nästintill fördubblas jämfört med LULUCF-målet inom Fit for 55 och potentialen i skog och mark har bedömts upp till 600 miljoner ton per år¹⁸. Eftersom detta måste ske samtidigt bör flexibiliteterna mellan LULUCF och andra sektorer (ESR, ETS) tas bort. Samtidigt är det riskfyllt och ekonomiskt ineffektivt att förlita sig på industriell koldioxidinfångning och lagring ("industrial carbon removals"), varvid den bör minimeras och användas med försiktighet, där omställningen är som allra svårast och med strikta principer för tillämpandet.

En majoritet av de svarande i Kommissionens samråd (public consultation)¹⁹ efterfrågar separata mål för (brutto)utsläppsminskningar, upptag i naturlig kolsänka, samt industriellt upptag. Detta lyftes bland annat som viktigt från svarande forskare.

Separata mål krävs för att säkerställa att både rena utsläppsminskningar (brutto) och naturliga kolsänkeupptag samtidigt kan bidra med maximal kapacitet till att minska koldioxidhalten i atmosfären och mildra riskerna med klimatförändringarna. Potentialen till båda behöver fullt ut förverkligas, och bör därför inte tillåtas "kvittera ut" varandra genom underprestation i den ena eller andra delen, vilket skulle riskera att urholka ambitionsnivån av målet. Kommissionen konstaterar i meddelandet att kolsänkeupptagen huvudsakligen bör tillkomma i kolsänkan i ekosystemen. Om även industriellt upptag inkluderas, vilket Naturskyddsforeningen avråder från att bygga en alltför stor andel av måluppfyllnaden på, bör dess andel utav den totala kolsänkan eller kolsänkeutökningen tydliggörs i relation till kolsänkan i ekosystemen. Detta då upptag i ekosystem har en annan karaktär med många synergieffekter för biologisk mångfald, utsläppsminskningar, och klimatanpassning på ett annat sätt än det dyra, ej ännu fullt utvecklade och riskfyllda industriella upptaget via exempelvis CCS.

Användande av industriell koldioxidinfångning och lagring för

¹⁸ Böttcher & Hennenberg, 2021. [Exploratory Analysis of an EU Sink and Restoration Target](#).

¹⁹ EU-kommissionen, 2023. [Have your say - Public Consultations and Feedback Published initiatives EU climate target for 2040 Public consultation](#).

kolsänkeutökning bör ske i begränsad skala och det bör utvecklas samt tillämpas strikta principer för bedömning av när det är motiverat. Sådana principer bör definieras i en transparent och inkluderande process och bör minst inkludera följande aspekter; att främst tillämpa olika typer av CCS-tekniker i svårinställda sektorer (hard-to-abate sectors); säkerställande av att användandet leder till nettonegativa utsläpp och utökat upptag jämfört med andra möjliga metoder så som förebyggande av utsläpp, eller om det gäller bio-CCS, att låta materialet utgöra fortsatt naturliga kolsänka i ekosystemen; annan miljöhänsyn utöver ett utsläpps- och kolsänkeperspektiv så som biologisk mångfald och principen om att inte göra betydande skada (do no significant harm); och att principen om att förorenaren betalar ska gälla (polluter pays principle); ekonomisk nytta i att använda CCS jämfört med andra alternativ som tidigare nämnda förebyggande av utsläpp eller dylikt; minimerad energiförlust; samt övriga skydd av social och ekologisk hållbarhet.

Ytterligare arbete krävs för att förtydliga regelverket kring definitioner, infångning, transport, permanent lagring, ekonomiska strukturer samt aktörsansvar. För bio-CCS bör hänsyn i bedömningen speciellt tas till både nyttan för klimatet och kolupptaget och för övriga miljöaspekter som den biologiska mångfalden av att det biologiska materialet finns kvar som kolsänka i ekosystemen i jämförelse med att använda det för bio-CCS-syften. Exempelvis bör bedömningen generellt skilja sig för detta mellan träd respektive GROT (grenar och toppar, restmaterial).

Därtill behöver det särskiljas om CCS används för att nå utsläppsminskningar i svårinställda sektorer eller för att uppnå negativa utsläpp. Kommissionen benämner i meddelandet att "industrial carbon removals" kan betyda många olika tekniker som CCS, CCUS, DAC, BECCS med mera, alltså innehåller grupperingen såväl industriell koldioxidinfångning som bio-CCS. Definitionerna behöver vara tydliga och ha strikta principer som säkerställer reella och kostnadseffektiva utsläppsminskningar och kolsänkeutökning, jämfört med andra alternativ.

Om en marknad för negativa utsläpp inrättas bör den hållas separat från utsläppshandeln ETS och sådana certifikat bör inte blandas in i ETS-poolen för utsläppsrätter eller markandsstabiliseringsreserven inom ETS. Detta då det skulle riskera att underminera ETS-priset och dess funktion samt riskera att minska omställningsviljan inom de fossila ETS-sektorerna om de skulle tillåtas köpa utsläppsrätter som är baserade på kolsänkeupptag i stället för att potentialen i både utsläppsminskningar och kolsänkeupptag maximeras.

På samma gång måste mer göras för att upprätthålla, stärka och utöka den naturliga kolsänkan i ekosystemen, samtidigt som dess stabilitet minskar i ett uppvärmt klimat. Redan idag ser vi att klimatförändringarna förändrar förutsättningarna för den naturliga kolsänkan och ju högre uppvärmning desto större hot mot den naturliga kolsänkan i form av minskad inbindning och större utsläpp från skogsbränder till exempel. Naturskyddsföreningen ser

positivt på att Kommissionen i meddelandet lyfter detta och att det finns många synergier mellan utsläppsminskningar, upptag i naturlig kolsänka och klimatanpassning, ekosystemens resiliens samt cirkularitet och resurseffektivitet genom naturbaserade lösningar så som större andel skyddad skog, för att minska trycket på naturen och samtidigt stärka kolsänkan. Naturligtvis måste utökandet av den naturliga kolsänkan ske på ett hållbart sätt i samstämmighet med andra miljömål och säkerställande av ekologisk och social hållbarhet.

Genomförande till 2030, 2035 och 2040 samt 2035-mål

Ett ambitiöst klimatmål till 2035, med separata mål för bruttoutsläppsminskningar och upptag i kolsänka i ekosystemen, måste också inrättas för att säkerställa och ge möjlighet till tätare avstämning gentemot den nödvändiga utsläppsminskningen²⁰. Detta i enlighet med Parisavtalets krav på gemensamma tidsramar, femårscykler inom UNFCCC, och EU:s underskrift på Glasgow-pakten vid COP26 som underströk detta.

Samtidigt måste EU som union och varje enskilt medlemsland fortsätta att minska utsläppen kraftigt innan 2030, genom att genomföra Fit for 55 fullt ut och därtill överträffa målen där i vad gäller ESR, LULUCF, ETS och energieffektivisering samt övriga delar. Att minska utsläppen tidigt och innan 2030 är det allra viktigaste för att minimera klimatförändringarna och riskerna.

En rättvis omställning kräver ambitiöst mål och ger synergier

Naturskyddsföreningen välkomnar att alternativen har vägts mot kostnaderna för att inte agera i tillräcklig takt och omfattning enligt Parisavtalet ("cost of inaction"). Naturskyddsföreningen vill framhålla Kommissionens budskap i meddelandet om att de mänskliga och ekonomiska kostnaderna från klimatförändringarnas effekter om EU inte agerar i tillräcklig omfattning och takt, långt överstiger de kostnader som krävs för att ligga i linje med Parisavtalet 1,5-gradersmål. Därmed är det ambitiösaste agerandet också det mest kostnadseffektiva, inklusive alternativ 3 på -90-95 procent netto till 2040. Kostnaderna för att inte agera tillräckligt beräknas i meddelandet till 2,4 biljoner euro ("2,4 trillion euros") sammanlagt för hela perioden år 2031-2050.

Därtill konstaterar KOM att alla tre alternativ ger betydande positiva synergieffekter för luftkvalitet, ekosystem och biologisk mångfald, förbättrad hälsa och minskade sjukvårdskostnader, cirkularitet och resurseffektivitet²¹. Naturskyddsföreningen betonar att de identifierade möjligheterna till

²⁰ Uppskattningar för nivåer för detta inom ramen för acceptabla chanser att hålla Parisavtalets mål har gjorts utav Climate Action Network Europe i detta positionspapper. [CAN Europe Updated Position Paper on EU Climate Targets and Equitable GHG Budget](#).

Naturskyddsföreningen instämmer i positionspapperets slutsatser, men anser också att en ännu högre ambitionsnivå för 2030 och 2035 behövs, för att säkerställa bruttonoll allra senast 2040.

²¹ EU-kommissionen, 2024. [Meddelande om EU:s klimatmål till 2040 \(COM\(2024\)63\)](#). Se sida 8.

synergier endast är möjliga att fullt ut realisera om en tillräckligt hög ambitionsnivå fastställs i 2030-, 2035- och 2040-målen.

På liknande sätt har Climate Action Network Europe i sin nyligen publicerade rapport "Paris Pact Payoff" konstaterat att de ekonomiska samhällsnyttorna långt överväger kostnaderna för att ställa om i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål, till följd av synergieffekter ("co-benefits") från klimatomställningen med exempelvis hälsa, jobbutveckling, minskade välfärdskostnader och energisäkerhet. Rapportens resultat inkluderar att de ekonomiska förluster som kan undvikas genom en 1,5-graderskomptaibel bana är 8 500 euro per capita jämfört med nuvarande policyscenario eller hela 46 000 euro jämfört med att inte agera; samt att de direkta synergieffekterna i samhället från en omställningsbana i linje med 1,5-gradersmålet uppgår till minst 1 biljon euro ("1 trillion euros") år 2030 för EU som helhet²².

Det är av stor vikt att ett paket av tillräckliga styrmedel för att genomföra och säkerställa uppfyllandet i tid av ett ambitiöst EU-klimatmål för 2040, utarbetas och läggs fram snarast möjligt efter att en överenskommelse nåtts om målet eftersom tiden att kraftigt minska utsläppen är ytterst knapp.

En bra grund för ett genomförandepaket med styrmedel finns i Kommissionens meddelande om att leverera 2040-målet och de identifierade byggstenarna i annexet, vilket kan utarbetas vidare parallellt med målförhandlingarna. I meddelandet nämns flertalet åtgärdsområden som med fördelaktighet bör vidtas för att uppnå utsläppsminskningar i linje med Parisavtalets temperaturmål. Naturskyddsföreningen vill speciellt lyfta aspekterna som berör följande; ett ambitiöst genomförande av 2030-ramverket; en rättvis klimatomställning som central utgångspunkt; ett förnybart energisystem; omställning av transportsektorn och transporteffektivitet; cirkularitet; naturbaserade lösningar; utsläppsminskningar i jordbrukssektorn och hållbar livsmedelsförsörjning; klimatanpassning av samhällen och ekosystem samt riskminimering; att driva global omställning som föregångare; klimatmålen som bas för hållbara investeringar.

Meddelandet anger även att energisystemet till viss del fortfarande ska förlita sig på fossila bränslen efter 2040, vilket motverkar omställningen och skapar förvirring om riktningen. Målet måste innebära en tydlig signal om att fossila bränslen ska vara helt utfasade senast 2040 och att unionen ska ha ett helt förnybart energisystem. Tydlighet kring omställningens riktning är viktig för samhället i stort och speciellt för näringslivet. EU drev vid COP28 på för en global utfasning av fossila bränslen och måste visa trovärdiga sitt åtagande till detta i egen handling.

EU:s agerande inom unionen och i multilateralt samarbete har stor påverkan på det globala klimatarbetet. Därför förordar Naturskyddsföreningen att

²² Climate Action Network Europe, 2024. [Paris Pact Payoff – Speeding up The Green Transition for Socio-Economic Co-benefits](#).

Sverige bör visa ledarskap för högsta ambitionsnivå i förhandlingarna och driva på för att EU antar klimatmål om väldigt nära bruttonoll till allra senast 2040, samt separation mellan målen för utsläppsminskningar och kolsänkeupptag, där kolsänkeupptaget samtidigt bör öka kraftigt utöver utsläppsminskningarna. Samtidigt måste kraftiga utsläppsminskningar uppnås innan 2030 och ett ambitiöst 2035-mål och genomförandepaket för 2035- och 2040-mål införs snarast.

Detta remissvar har utarbetats av Beatrice Åberg Gudmundson, klimatsakkunnig vid rikskansliet med hjälp av David Kihlberg chef för Klimat- och juridikavdelningen på Naturskyddsföreningen.

För Naturskyddsföreningen
Stockholm dag som ovan

Karin Lexén
generalsekreterare

David Kihlberg
chef för Klimat och juridik